

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

- Лоханова Н.О.

« »

20 р.

**ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра**

зі спеціальності 6.030509 «Облік і аудит»

за темою:

**«Облік та контроль основних засобів
(на прикладі ТОВ ПТК «Шабо»)»**

Виконавець

студентка ЦВФН

групи 42

Рудь Нонна Володимирівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

Старший викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Доценко Олена Валеріївна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2018

ЗМІСТ

ВСТУП.....		<input style="width: 20px; height: 20px;" type="checkbox"/>
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО–МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ З ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ.....		7
1.1. Економічна сутність та завдання бухгалтерського обліку операцій з основними засобами.....		7
1.2. Класифікація та оцінка основних засобів.....		12
1.3. Проблемні аспекти обліку операцій з основними засобами.....		21
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ТОВ «ПТК «ШАБО» ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЙОГО УДОСКОНАЛЕННЯ.....		32
2.1. Загальна характеристика ТОВ «ПТК «Шабо» та оцінка його конкурентоспроможності на ринку виноробної продукції.....		32
2.2. Діюча практика обліку основних засобів в ТОВ «ПТК «Шабо».....		42
2.3. Удосконалення обліку основних засобів на підприємстві ТОВ «ПТК «Шабо».....		51
РОЗДІЛ 3. ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ СТАНУ І ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТОВ «ПТК «ШАБО».....		56
3.1. Задачі та джерела контролю основних засобів.....		56
3.2. Методика проведення контролю основних засобів.....		58
3.3. Аналіз стану та використання основних засобів ТОВ «ПТК «Шабо».....		70
ВИСНОВКИ.....		78
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....		1
ДОДАТКИ.....		6

ВСТУП

Актуальність теми. Економічний розвиток України залежить від ефективності функціонування сфер її народного господарства. Важливе значення приділяється основним засобам як головному елементу матеріально-технічної бази підприємства. Ефективність використання основних засобів залежить від організації своєчасного одержання, надійної і досить повної обліково-економічної інформації. У цьому зв'язку зростає роль та значення організації обліку як однієї з найважливіших функцій управління.

Основні засоби відіграють значну роль у процесі праці, так як вони у своїй сукупності утворюють виробничо-технічну базу і визначають виробничу потужність підприємства. Протягом тривалого періоду основні засоби надходять на підприємство і передаються в експлуатацію; зношуються в результаті експлуатації; піддаються ремонту, за допомогою якого відновлюються їх фізичні якості; переміщуються всередині підприємства; вибувають з підприємства внаслідок недоцільності подальшого застосування. Зважаючи на це, питання раціональної організації обліку основних засобів є досить актуальним. Вирішення цього питання дозволить більш ефективно вирішувати задачі управління процесами збереження, руху та ефективного використання основних засобів.

Проблемам організації обліку основних засобів, а також питанням їх оцінки присвячено багато наукових праць українських вчених: Ф.Ф. Бутинця, С.Ф. Голова, П.І. Гайдуцького, Г.І. Гринман, В.М. Жука, Г.Г. Кірейцева, В.Б. Моссаковського, М.Ф. Огійчука, Л.К. Сука, Ткаченко Н.М. та інших.

Дискусійність багатьох теоретичних положень, практична значимість обліку, аналізу та контролю основних засобів, недостатній рівень їх дослідження з погляду сучасних потреб управління вимагає подальшого їх удосконалення.

Метою написання дипломної роботи є дослідження теоретичних, практичних аспектів і проблем бухгалтерського обліку і контролю основних засобів.

Основні **завдання** написання дипломної роботи:

- розглянути економічну сутність та завдання бухгалтерського обліку операцій з основними засобами;
- представити класифікацію та оцінку основних засобів;
- дослідити проблемні аспекти обліку основних засобів.
- дати загальну характеристику ТОВ «ПТК «Шабо» та оцінити його конкурентоспроможності на ринку виноробної продукції;
- розглянути діючу практику обліку основних засобів в ТОВ «ПТК «Шабо»;
- розробити шляхи удосконалення обліку основних засобів на підприємстві ТОВ «ПТК «Шабо»;
- визначити задачі та джерела контролю основних засобів;
- охарактеризувати методику проведення контролю основних засобів;
- провести аналіз фінансового стану ТОВ «ПТК «Шабо».

Предметом дослідження є система бухгалтерського обліку та контролю основних засобів на підприємстві ТОВ «ПТК «Шабо».

Об'єктом дослідження є стан організації обліку, аналізу і контролю основних засобів ТОВ «ПТК «Шабо».

Для досягнення поставленої мети використовуються наступні **методи дослідження**: дедуктивний метод та індуктивний метод; методи порівняльного, проблемно–ситуаційного аналізу; логічний метод та інше.

Інформаційною базою дослідження є наукові публікації вітчизняних та закордонних вчених, нормативно–законодавчі акти України та інших країн, матеріали наукових конференцій і досліджень, звіти та аналітичні матеріали відповідних державних органів, дані звітності підприємства, офіційних статистичних видань.

Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних літературних джерел, додатків.

Публікації та апробація результатів дослідження. Результати дипломного дослідження впроваджено в господарську практику ТОВ ПКТ «Шабо». За результатами дослідження підготовлено тези доповіді на студентську наукову конференцію на тему: «Проблемні аспекти обліку операцій з основними засобами».

ВИСНОВКИ

В результаті ознайомлення з нормативними та законодавчими документами, що регулюють облік та контроль основних засобів, економічної літератури з питань удосконалення обліку та діючою практикою обліку основних засобів в ТОВ «ПТК «Шабо» зроблені відповідні висновки.

Основні засоби – це матеріальні активи, придатні для використання в процесі діяльності суб'єкта підприємництва або установи (організації), які втрачають свою вартість частково, шляхом перенесення її на знов створений продукт, очікуваний термін використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу). Виходячи з вищевикладеного можна зробити висновок, що процедура визнання об'єктів обліку, зокрема основних засобів, досить складна і суперечлива. Недоліки національного законодавства у сфері бухгалтерського обліку й оподаткування створюють перешкоди для стандартизації та гармонізації бухгалтерського обліку взагалі та обліку основних засобів зокрема. Тому питання визнання об'єктів основних засобів потребує подальшого дослідження, перш за все в частині поєднання бухгалтерського обліку та обліку для потреб оподаткування.

Таким чином, між вітчизняними та міжнародними стандартами бухгалтерського обліку є низка спільних положень. Та все ж у аспекті оцінки, переоцінки основних засобів, визнання їх первісної вартості, амортизації та вибуття є вагомі відмінності. Диференційні риси між П(С)БО 7 та МСБО 16 можна пояснити тим, що міжнародний обліковий стандарт має загальний рекомендаційний характер та не враховує національних особливостей ведення бухгалтерського обліку.

Документальне оформлення руху основних засобів на підприємстві ТОВ «ПТК «Шабо» здійснюється типовими формами первинного обліку, що передбачені Наказом Міністерства статистики України № 352 від 29.12.1995 року: № 03–01 «Акт приймання–передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів», № 03–2 «Акт приймання–здачі відремонтованих,

реконструйованих та модернізованих об'єктів, № 03–3 «Акт на списання основних засобів», № 03–4 – «Акт на списання автотранспортних засобів», № 03–6 «Інвентарна картка обліку основних засобів», № 03–7 «Опис інвентарних карток з обліку основних засобів» застосовується для реєстрації інвентарних карток, № 03–8 «Картка обліку основних засобів»; № 03–9 «Інвентарний список основних засобів» на підприємстві, що досліджується не ведеться.

Об'єкти основних засобів на підприємстві не закріплені за матеріально–відповідальними особами тому «Інвентарний список основних засобів (типова форма № 03–9) не ведеться. Це значно знижує контроль за збереженням основних засобів. Для ведення аналітичного обліку основних засобів одночасно для документального оформлення їх руху нами запропонований Комплексний документ обліку надходження–передачі, наявності, внутрішнього переміщення, результатів інвентаризації, вибуття основних засобів. Даний документ замінює діючі форми первинних документів, усуваються факти дублювання даних, зберігається вся та потрібна інформація, носіями якої є різні первинні документи, забезпечується контроль за зберіганням основних засобів, аналіз із технічного стану і використання, досягається можливість забезпечити як ручну, так і машинну обробку документів і узагальнення даних в бухгалтерському обліку.

Основні засоби є основною складовою матеріально–технічної бази підприємств, а тому проведення контролю даних активів – надзвичайно важливе і складне завдання. Мета контролю основних засобів – перевірка правильності відображення у звітності підприємства інформації щодо основних засобів.

В результаті проведеного контролю основних засобів в ТОВ «ПТК «Шабо» при перевірці первинних документів виявлені наступні види порушень:

- 1) відхилення за даними інвентаризації і за даними обліку, виявлення нестачі основних засобів за матеріально–відповідальними особами;
- 2) неправильне формування первісної вартості придбаних основних засобів, а саме комп'ютера (в первісну вартість помилково включено ПДВ)

3) невірне формування первісної вартості побудованих основних засобів, а саме офісного приміщення і складу

4) неправильне обчислення сум амортизаційних відрахувань та їх віднесення на об'єкти обліку.

Аналіз ефективності використання основних засобів показав, що на підприємстві значну питому вагу займають зношені основні засоби. Цей факт з негативної сторони характеризує технічний стан основних засобів. За 2017 рік простежується незначне збільшення коефіцієнту зносу і, відповідно, збільшення коефіцієнту придатності. За аналізований період віддача основних засобів збільшилась на 0,94 грн., що свідчить про ефективне використання основних засобів. Відповідно місткість основних засобів зменшилась на 0,06 грн. Прибуток (збиток) від операційної діяльності зріс з 29,24 до 76,40 в розрахунку на 100 грн. основних засобів. Чистий прибуток знизився на 2,42 грн. в розрахунку на 100 грн. основних засобів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Анализ финансово–хозяйственной деятельности: практикум. [Текст] / О.В. Губина, В.Е. Губин 2–е изд., перераб. и доп. – М.: ФОРУМ, ИНФРА–М, 2013. – 192 с.
2. Андреева Г. І. Економічний аналіз [Текст]: навч.–метод. посібник / Г. І. Андреева. – К. : Знання, 2014. – 263 с.
3. Атамас П.И. Бухгалтерський облік у галузях економіки: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2014. – 392 с.
4. Атамас П.И. Управлінський облік 2-ге вид. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 440 с.
5. Аудит. Теория и практика. Учебник/ Под ред. Н.А. Казаковой. – М.: Юрайт, 2015. – 400 с.
6. Аудит. Учебник /Под ред. Т.М. Рогуленко. – М.: Юрайт, 2014. – 544 с.
7. Бабіч В.В. Фінансовий облік (облік активів): Навч.посібник / В.В.Бабіч, С.В.Сагова. – К.: КНЕУ, 2014. – 282 с.
8. Баканів М.І. Фінансовий аналіз: навч. посіб. [Текст] / М.І. Баканів. – К.: Кондор, 2015 . – 296 с.
9. Белоусов А. Усовершенствование документального оформления операций с основными средствами в условиях применения П(с)БУ 7 «Основные средства» / А. Белоусов // Бухгалтерский учет и аудит. – 2015. – № 3. – С. 49-56.
10. Білик М. Д. Фінансовий аналіз: навч. посіб. [Текст] / М.Д. Білик, О.В. Павловська, Н.М. Притуляк, Н.Ю. Невмержицька. – К.: КНЕУ, 2014. – 592 с.
11. Бондарь А. Проблемы признания основных средств в бухгалтерском и налоговом учете / А. Бондарь // Бухгалтерский учет и аудит. – 2015. – № 3. – С. 23-27.
12. Бондарь А. Проблемні аспекти обліку основних засобів / А. Бондарь // Бухгалтерский учет и аудит. – 2015. – № 8. – С. 42-47.

13. Булатів А.С. Економічний аналіз діяльності підприємств: навч. посіб. [Текст] / А.С. Булатів. – К.: Знання, 2007. – 408 с.
14. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік. Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит». – Житомир: 1111 «Рута», 2012. – 688 с.
15. Гавриловська Л. М. Проблемні аспекти обліку основних засобів в умовах процесу адаптації вітчизняної системи бухгалтерського обліку до міжнародних стандартів / Л.М. Гавриловська, Л. І. Лук'яненко // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол. : В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету “Економічна думка”, 2016. – Том 22. – № 1. – С. 156-163.
16. Гладких Т.В. Бухгалтерський облік: Навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2015. – 480 с.
17. Гладких Т.В. Фінансовий облік: Навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2014. – 480 с.
18. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік і фінансова звітність в Україні. – Дніпропетровськ: ТОВ «Баланс-Клуб», 2015. – 255 с.
19. Голов С.Ф. Фінансовий облік. – Навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2015. – 255 с.
20. Грачова Р. Порівнюємо основні засоби у МСФЗ і П(С)БО / Р. Грачова // Дебет-Кредит. – 2015. – № 44. – С. 36-39.
21. Дерун І.А. Удосконалення бухгалтерського обліку основних засобів на основі його гармонізації / І.А. Дерун [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.ua>. Назва з титул, екрану.
22. Діброва Н. Облік надходження основних засобів / Н.Діброва // Баланс. – 2015. – № 11. – С. 57-59.
23. Жадан Т.А. Економічна сутність основних засобів підприємства: обліковий аспект / Т.А. Жадан, Н.В. Лозова // Глобальні та національні проблеми економіки : електронне фахове видання. – 2017. – Вип. 8. – С. 1112-1116.

24. Зінченко О.В. Економічна сутність основних засобів у нормативно-правовому забезпеченні: обліковий аспект/ О. В. Зінченко, Н. В. Федірко // International scientific journal. – 2015. – № 8. – С. 155-157.
25. Зверяков М. І. Пізнавальний потенціал політичної економії [Текст] / М. І. Зверяков // Економічна теорія . – 2012. – № 3. – С. 5–14.
26. Зверяков М. І. Цивілізаційна ідентифікація як ключ до економічного успіху в умовах глобалізації [Текст] / М. І. Зверяков // Економіка України. – 2013. – № 2. – С. 94–96.
27. Крупельницька І.Г. Звітність підприємств : навчальний посібник – К. : ЦУЛ, 2012 – 232 с.
28. Лень В.С. Організація бухгалтерського обліку. Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2014. – 696 с.
29. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік: Підручник. – Підручник – 3-тє вид., перероб. і доп. – Київ: Вид-во "Центр учбової літератури", 2009. – 670 с.
30. Лишиленко О.В. Фінансовий облік: Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Центр навчальної літератури, 2014. – 556 с.
31. Ловінська Л.Г. Бухгалтерський облік: Навчально-методичний посібник / [Л.Г.Ловінська, Л.В.Жилкіна, О.М.Голенко та ін.]. – К.: КНЕУ, 2015. – 370 с.
32. Макеєва О.В. Зменшення корисності основних засобів – проблеми бухгалтерського відображення / О.В. Макеєва // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2015. – Вип. 22. – С. 232-237.
33. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 (МСБО 16). Основні засоби від 01.01.2012 // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_014
34. Мордвінцева Т.В. Основні засоби підприємства: економічна сутність / Т.В. Мордвінцева // Сталий розвиток економіки. – 2015. – № 2. – С. 90-94.
35. Наказ Мінфін України «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» від 27.04.2000 № 92 в редакції

Наказу від 05.01.2018, підстава z1582–17 // Офіційний веб–сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws>.

36. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» від 25.02.2000 № 39 в редакції Наказу від 19.08.2014, підстава z0883–14// Офіційний веб–сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws>.
37. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 14 «Оренда» від 28.07.2000 № 181 в редакції Наказу від 09.08.2013, підстава z1242–13 // Офіційний веб–сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws>.
38. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 31 «Фінансові витрати» від 28.04.2006 № 415 в редакції Наказу від 19.08.2014, підстава z0883–14// Офіційний веб–сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0610–06>
39. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» від 20.10.1999 № 246 в редакції Наказу від 01.01.2015, підстава z0008–13 // Офіційний веб–сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0751–99>
40. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» від 31.12.1999 № 318 в редакції Наказу від 09.08.2013, підстава z1242–13 // Офіційний веб–сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0027–00>
41. Наумчук О.А. Оцінка основних засобів як основа реальності економічної інформації / О.А. Наймчук // Вісник соціально–економічних досліджень. – 2015. – Вип.22.– С. 275-281.
42. Огійчук М.Ф. Аудит: організація і методика: Навч. посібник. 2–ге вид.,

- перероб. і допов. – К.: Алерта, 2012. – 664 с.
43. Офіційний річний звіт ТОВ «ПТК Шабо» за 2015 – 2017 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://smida.gov.ua/>
 44. Офіційний сайт підприємства ТОВ «ПТК Шабо» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://shabo.biz-gid.ru/>
 45. Податковий кодекс, затверджений Верховною Радою України від 02.12.2010 № 2755–VI в редакції від 19.04.2018, підстава 2374–19 // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
 46. Радіонова Н.Й. Шляхи удосконалення бухгалтерського обліку і контролю основних засобів/ Н.Й. Радіонова, Л. М. Ременюк // Ефективна економіка. – 2016. – № 11. – Режим доступу: <http://www.economy. nauka.com.ua/?op=1&z=4548>.
 47. Сук Л.К. Фінансовий облік: навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. / Сук Л.К., Сук П.Л. – К., 2012. – 647 с.
 48. Ткаченко Е. Основные фонды: бухгалтерский и налоговый учёт / Е.Ткаченко // Энциклопедия бухгалтера и эконоимста. – 2013. – № 29 –30 (203–204). – 272 с.
 49. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: Підручник. – 3-тє вид., допов. і перероб. – К.: Алерта, 2012. – 926 с.
 50. Чебанова Н.В. Бухгалтерський фінансовий облік: Навч. посібник. – К.: «Академія», 2015. – 672 с.